

EVA: 2014-1211-2494
Številka: 00702-159/2017/5
Datum: 25. 1. 2018

Mnenje o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti

Skupina poslank in poslancev (prvopodpisani dr. Matej t. Vatovec) je državnemu zboru predložila predlog sprememb Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 21/10, 8/11 – ORZPPOGD4 in 23/14 – ZDIJZ-C; v nadaljnjem besedilu: ZPPOGD).

Skupina poslank in poslancev predlaga spremembo plačnih razmerij v gospodarskih družbah v posredni ali neposredni večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Višina osnovnega plačila poslovodne osebe naj se določi v razmerju z najnižjo bruto plačo izplačano v podjetju ali skupini.

Zavzemajo se za zagotovitev enakih meril za določanje prejemkov in odpravnin direktorjev v gospodarskih družbah, ki so v večinski lasti RS in/ali samoupravne lokalne skupnosti. Skupina poslank in poslancev meni, da ni primerno, da zaslužki menedžerjev v javnih podjetjih v občinski lasti, presegajo plače županov. Nadalje menijo, da visoke plače menedžmenta niso jamstvo za poslovno uspešnost družb ali varnost naložb ter višje produktivnosti ter večje odgovornosti vodilnih kadrov.

Predlog zakona v prehodnih določbah predvideva tudi črtanje določb Zakona o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14) in Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr.), ki posegajo v delovanje ZPPOGD. Namen naj bi bil vzpostavitev popolne in splošne veljavnosti ZPPOGD za vse gospodarske družbe, ki so v posredni ali neposredni večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti brez izjem, ki jih predstavljajo na neutemeljenem razlikovanju temelječe določbe omenjenih zakonov.

Vlada Republike Slovenije predloga ne podpira.

V letu 2010 je Vlada Republike Slovenije sprejela Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Prejemke poslovodnih oseb v gospodarskih družbah, v katerih so neposredno ali posredno imetnice večinskega deleža Republika Slovenija oziroma samoupravne lokalne skupnosti, tako urejata ZPPOGD in na njegovi podlagi sprejeta Uredba o določitvi najvišjih razmerij za osnovna plačila ter višine spremenljivih prejemkov direktorjev (Uradni list RS, št. [34/10](#) in [52/11](#), v nadaljevanju besedila: uredba).

Do sprejetja ZPPOGD je lahko Vlada RS članom organov nadzora v gospodarskih družbah, ki so v večinski lasti države, le priporočala, kako naj ravnajo pri določanju višine prejemkov poslovnih oseb. Tako je Vlada RS sprejemala predvsem priporočila, vendar je praksa pokazala, da le-ta niso bila vedno upoštevana, saj za neupoštevanje priporočil, le na podlagi sklepa Vlade RS, ni bilo sankcij. Glavni razlog neupoštevanja priporočil je bilo necentralizirano upravljanje z družbami v večinski državni lasti in razpršena odgovornost v zvezi s tem.

ZPPOGD nadgrajuje sklepe in priporočila Vlade RS, med drugim, z veljavnostjo za gospodarske družbe, kjer so neposredni ali posredni večinski lastniki tudi samoupravne lokalne skupnosti ter država in samoupravne lokalne skupnosti skupaj in predvideva sankcije za prekršek za predsednika in člane organa nadzora za neposredovanje sklenjene pogodbe s poslovnimi osebami ali za glasovanje o sklenitvi pogodbe, ki je v neskladju z določili ZPPOGD.

Nadzor nad ZPPOGD izvaja Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, kamor družbe, ki so zavezane k spoštovanju določil ZPPOGD, posredujejo pogodbe in anekse o zaposlitvi oziroma vodenju poslov. V primeru, da v družbi nimajo sklenjenih pogodb o zaposlitvi oziroma vodenju poslov proti plačilu, posredujejo MGRT izjavo, s katero se o tem izrečejo.

Temeljna načela, ki jih upoštevat ZPPOGD in uredba, so predvsem zagotovitev enakih meril za določanje prejemkov direktorjev v gospodarskih družbah, ki so v večinski lasti RS in/ali samoupravne lokalne skupnosti ter da morajo prejemki direktorjev spodbujati dolgoročno vzdržnost družbe in zagotavljati, da so prejemki v skladu z dosežki in finančnim stanjem družbe. Predmetni zakon namreč določa pravila, ki jih morajo člani organov nadzora družb upoštevati pri odločanju o sklepanju pogodb (pogodb o zaposlitvi, civilnopravnih pogodb in aneksov k tem pogodbam) direktorjev (predsedniki in člani uprav, izvršni direktorji, poslovodje in prokuristi).

Vlada Republike Slovenije meni, da so pomembna temeljna načela, ki jih upoštevat ZPPOGD in uredba, predvsem zagotovitev enakih meril za določanje prejemkov poslovnih oseb v gospodarskih družbah, ki so v večinski lasti države in/ali samoupravne lokalne skupnosti. Omenjen zakonodajni okvir tako pri določanju plač direktorjev upošteva vrsto različnih dejavnikov, med drugim tudi poslovne rezultate družbe in na ta način zagotavlja, da so prejemki določeni skladno z dosežki in finančnim stanjem družbe, ter zagotavljajo dolgoročno vzdržnost družbe. Prav navedeno pa pripomore k dvigu stimulacije članov uprave, saj je njihovo plačilo odvisno od poslovnih rezultatov družbe.

V času večletnega izvajanja določb ZPPOGD se nakazujejo težave pri pridobivanju ustreznega strokovnega kadra. Politika omejevanja plač v podjetjih v pretežno državni lasti in v organih lokalnih skupnosti onemogoča iskanje in zadržanje najboljših kadrov. Predlogi skupine poslank in poslancev za spremembe ZPPOGD plače še dodatno omejujejo, kar bi lahko posledično pomenilo še bolj omejen nabor in izbor možnih kandidatov za zasedbo delovnih mest, ki so pomembna tako z vidika gospodarske rasti kot tudi lahko za zagotovitev temeljnih storitev in dobrin za državljane Republike Slovenije.

Večletno izvajanje ZPPOGD je prav tako pokazalo, da rigidno določanje višine prejemkov le na podlagi velikosti družbe ni vedno najbolj smotno, ker se s tem zanemarjajo drugi prav tako pomembni vidiki kot so stanje konkurence, izvozna usmerjenost podjetja, izpolnjevanje zastavljenih ciljev, organizacijska kompleksnost, konkurenca v panogi, okoliščina ali gre za družbo v prestrukturiranju. Vse navedeno pa bi lahko bistveno vplivalo na konkurenčnost državnih podjetij, ter posledično vrednost državnih naložb. Vloženi predlog sprememb zakona na tovrstne dileme in vidike ne odgovarja, temveč še bolj rigidno poseže v določanje višine prejemkov.

Iz predložene mednarodne primerjalne ureditve skupine poslank in poslancev ne izhaja, da bi imele druge evropske države primerljive sisteme absolutnih omejitev prihodkov vodilnih delavcev v gospodarskih družbah v večinski lasti države in/ali samoupravnih lokalnih skupnosti v obliki zakonskih aktov. Glede na dostopne informacije člani uprav in člani nadzornih svetov v primerljivih družbah v Republiki Sloveniji ne prejemajo primerljivih plačil z vodstvi konkurenčnih družb v Evropski uniji. Prav tako je potrebno izpostaviti, da so nacionalne zakonske omejitve za nekatera podjetja celo strožja kot izhajajo iz evropske ureditve.

Vlada RS tako ocenjuje, da je obstoječi zakonodajni okvir ustrezen, saj določa vrsto pravil glede oblikovanja politike prejemkov članov organov vodenja in upravljanja ter ukrepov, s katerimi se lahko prepreči oziroma sankcionira odgovorne osebe, v primeru nespoštovanja le teh. Pri tem pa meni, da bi bilo potrebno za še bolj učinkovito upravljanje z državnim premoženjem okrepiti vlogo članov nadzornih svetov, na način da bi izkoristili pristojnosti, ki jim jih za učinkovito delo zagotavlja veljavna zakonodaja.

Skladno z zgoraj navedenim Vlada Republike Slovenije ne podpira predloga poslank in poslancev za spremembe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti.